

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

(دانشکده حقوق)

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: حقوق خصوصی

عنوان:

قرابت رضاعی در حقوق ایران و مقایسه آن با فقه عامه

استاد راهنما:

آقای دکتر محمد بهمنی

استاد مشاور:

آقای دکتر ابراهیم عزیزی

نگارش:

حمید خان محمدی

زمستان ۱۳۹۰

تقدیم به:

حجه الله الاعظم الامام الحی صاحب العصر و الزمان روحی و البدنی فداه

آرزویم این بود اندر حطام

دیدن روی گلت مهدی امام

پدرم که خاکش همه سرمه چشمم

و یادش همه عنصر وجودم

و حضورش تمام غایت آرزویم

مادرم که روحی است در کالبد جسمم

و نبضی است در تپیدن قلبم

و منت پروردگار است بر جانم

همسرم که سرشار از ایثار و گذشت و فداکاریست

و بی منت خود را هدیه ام کرد

تقدیر و تشکر:

اکنون که به یاری خداوند متعال این تحقیق به پایان رسیده، لازم دانسته تا از کلیه عزیزانی که مرا در تهیه و گردآوری این پایان‌نامه یاری نمودند، تشکر و قدردانی کنم.

از استاد راهنمای محترم، جناب آقای دکتر محمد بهمنی به پاس راهنمایی‌های ارزنده و مساعدت‌های بی‌دریغشان طی انجام این تحقیق که همواره روشنگر راهم بودند، کمال تشکر را دارم. امید توفیق ایشان را از خداوند خواستارم.

از استاد مشاور ارجمند جناب آقای دکتر ابراهیم عزیزی که در طی انجام این تحقیق از محضر گرامیشان بهره برده و مرا مورد لطف قرار دادند، سپاسگزاری می‌نمایم. امیدوارم که در پناه حق همیشه موفق و سربلند باشند.

بسمه تعالی

تعهدنامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب **حمید خان محمدی** دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی **۸۶۰۰۰۸۷۱۳۰۰** در رشته **حقوق خصوصی** که در تاریخ **۹۰/۱۰/۲۲** از پایان نامه خود تحت عنوان: **قرابت رضاعی در حقوق ایران و مقایسه آن با فقه عامه** کسب نمره **۱۸/۵** و درجه **عالی** دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم. ۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کردم ۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است. ۳- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

بسمه تعالی

در تاریخ : ۹۰/۱۰/۲۲

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای حمید خان محمدی از پایان نامه
خود دفاع نموده و با نمره ۱۸/۵ به حروف هجده و نیم و با
درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما:

بسمه تعالی

دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی

دانشکده حقوق

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش‌نامه دانشگاه تهیه شده است)

نام واحد دانشگاهی : واحد تهران مرکزی کد واحد: ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۰۸۰۷۸۸۲۰۳۶
عنوان پایان نامه : قرابت رضاعی در حقوق ایران و مقایسه آن با فقه عامه	
نام و نام خانوادگی دانشجو : حمید خان محمدی	تاریخ شروع پایان نامه: ۸۹/۲/۱۵
شماره دانشجویی: ۸۶۰۰۰۸۷۱۳۰۰	تاریخ اتمام پایان نامه: ۹۰/۱۰/۲۲
استاد/استادان راهنما: جناب آقای دکتر محمد بهمنی	
استاد/استادان مشاور: جناب آقای دکتر ابراهیم عزیزی	
آدرس و شماره تلفن: خیابان فردوسی شمالی- پلاک ۲۷۴	
تلفن: -	
(۱) هدف پژوهش (حداکثر دوخط):	
آگاهی و شناخت از شرایط تحقق قرابت رضاعی در نظام حقوقی کشور ایران و مقایسه تطبیقی با فقه اهل سنت جهت دستیابی به وجوه افتراق و اشتراک این نوع قرابت می باشد.	
(۲) روش نمونه گیری افراد نمونه از نظر تعداد، جنس و غیره (حداکثر دوخط):	
(۳) روش پژوهش (حداکثر دوخط):	
با توجه به نظری بودن موضوع روش تحلیلی و توصیفی می باشد که انجام آن از طریق تجزیه و تحلیل منطقی اطلاعات و مطالب فیش برداری شده از منابع داخلی و خارجی صورت پذیرفته است.	
(۴) ابزار اندازه گیری (حداکثر دوخط):	
(۵) طرح پژوهش (حداکثر دوخط):	
این رساله مشتمل بر دو بخش است در بخش اول به کلیات و مفاهیم قرابت رضاعی و شرایط تحقق ونحوه اثبات آن پرداخته شده و در بخش دوم به آثار رضاع قبل از و بعد از نکاح پرداخته شده است .	
(۶) نتیجه گیری (حداکثر سه خط):	
قرابت رضاعی با شیر حاصل از وطی صحیح و مکیدن شیر زن زنده در مدت ۲سال از تولد کودک به صورت ۱۵ مرتبه متوالی کامل و یا به مدت ۲۴ ساعت شبانه روز از صاحب شیر واحد باشد ایجاد می شود که از احکام قرابت فقط اثر حرمت را ایجاد می نماید که این اثر به مرتضع و مرضعه وفحل و برخی اقارب این ۳ گروه تسری پیدا می کند.	

تاریخ و امضا

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه مناسب است

مناسب نیست

اصطلاحات

- ارتضاع.....شیر خوردن
- ارضاع..... شیر دادن
- اصول..... پدر، مادر، جد و جدات
- اصول حواشی..... عمه، خاله، عمو و دایی
- حواشی..... برادر، خواهر و اولاد آنها
- رضیع..... پسر شیرخوار
- رضیعه..... دختر شیرخوار
- صاحب اللبن..... صاحب شیر
- فحل..... شوهر
- فروع..... فرزند و احفاد
- ق. ث. قانون ثبت
- ق. م. قانون مدنی
- مرتضع..... پسر شیرخوار
- مرتضعه..... دختر شیرخوار
- مرضع..... کودک شیرخوار
- مرضعه..... زن شیر دهنده

فهرست مطالب

- مقدمه..... ۱
- بخش اول: شرایط تحقق رضاع ۶
- فصل اول: مفاهیم و کلیات..... ۸
- مبحث اول : سابقه تاریخی و فلسفه توجیه رضاع..... ۸
- گفتار اول: تاریخچه..... ۹
- گفتار دوم : فلسفه توجیه..... ۱۱
- مبحث دوم : تعریف قرابت رضاعی..... ۱۶
- گفتار اول: تعریف لغوی قرابت..... ۱۶
- گفتار دوم: تعریف لغوی رضاع..... ۱۷
- گفتار سوم: تعریف حقوقی قرابت رضاعی..... ۱۹
- فصل دوم: شرایط تحقق قرابت رضاعی..... ۲۱
- مبحث اول : حصول شیر از وطی صحیح..... ۲۳
- گفتار اول : شیر حاصل از وطی..... ۲۴
- بند اول : شیر حاصل از نکاح..... ۲۴
- بند دوم : شیر حاصل از شبهه ۲۴

- ۲۷..... بند سوم : شیر حاصل از زنا.....
- ۲۹..... بند چهارم : شیر حاصل از خشی.....
- ۳۰..... گفتار دوم : شیر حاصل از غیر وطی.....
- ۳۴..... گفتار سوم: شرطیت شیر حاصل از وطی یا عقد.....
- ۳۶..... گفتار چهارم: شرطیت حصول شیر قبل از تولد یا بعد از تولد.....
- ۳۸..... گفتار پنجم: شرطیت دوام نکاح.....
- ۳۸..... گفتار ششم: آثار قطع شیر و بازگشت آن.....
- ۳۸..... بند اول : قطع شیر بعد از طلاق.....
- ۳۹..... بند دوم : قطع شیر و برگشت آن بعد از طلاق.....
- ۳۹..... بند سوم : عدم قطع شیر بعد از طلاق.....
- ۴۲..... **مبحث دوم : شرایط ارتضاع از نظر کمی و کیفی.....**
- ۴۳..... گفتار اول : حد شیر خوردن از نظر کیفیت.....
- ۴۴..... گفتار دوم : حد شیر خوردن از نظر کمیت.....
- ۴۵..... بند اول : حد شیر خوردن از نظر معیار مدت.....
- ۴۶..... بند دوم : حد شیر خوردن از نظر معیار دفعات.....
- ۵۶..... گفتار سوم : مقتضای کمیت و کیفیت شیر.....
- ۵۷..... بند اول : از نظر میزان و مقدار شیر.....

- بند دوم : از نظر توالی..... ۵۷
- بند سوم: از نظر اخلال در توالی..... ۵۸
- بند چهارم : از نظر اتحاد مرضعه..... ۶۱
- بند پنجم : از نظر خالص بودن شیر..... ۶۲
- مبحث سوم : نحوه و چگونگی ارتضاع..... ۶۸**
- گفتار اول: مکیدن شیر از پستان..... ۶۸
- گفتار دوم: میکدن شیر از غیر پستان..... ۷۰
- مبحث چهارم : وضعیت مرضعه..... ۷۴**
- گفتار اول: زنده بودن مرضعه..... ۷۴
- گفتار دوم: مرده بودن مرضعه..... ۷۷
- مبحث پنجم: ارتضاع طفل قبل از تمام شدن دو سال از تولد کودک..... ۸۰**
- گفتار اول : اعتبار شرط دو سال در فرزند شیر دهنده..... ۸۲
- گفتار دوم: اعتبار شرط دو سال در تعداد رضعات ۸۴
- گفتار سوم : اعتبار شرط دو سال در سال هلالی به جای سال شمسی ۹۰
- مبحث ششم : اتحاد فحل ۹۱**
- گفتار اول : اعتبار اتحاد فحل نسبت به مرتضعین..... ۹۳

- گفتار دوم : اعتبار اتحاد مرضعه نسبت به مرتضعین..... ۹۷
- فصل سوم : شرایط اثبات رضاع**..... ۱۰۱
- مبحث اول : شهادت**..... ۱۰۲
- گفتار اول : شهادت مرضعه ۱۰۹
- گفتار دوم: شرایط شاهد ۱۱۲
- گفتار سوم: شرایط حصول شهادت ۱۱۴
- گفتار چهارم : شرایط صحت شهادت ۱۱۵
- مبحث دوم : اقرار**..... ۱۱۷
- گفتار اول : اقرار زوجین..... ۱۱۹
- بند اول : آثار اقرار قبل از عقد..... ۱۱۹
- بند دوم : آثار اقرار بعد از عقد..... ۱۲۲
- بند سوم: آثار تحقق مهر در اقرار..... ۱۲۸
- گفتار دوم : شهادت بر اقرار..... ۱۲۸
- مبحث سوم : سند**..... ۱۲۹
- گفتار اول : اثر سند رسمی..... ۱۳۱
- گفتار دوم : اثر سند عادی..... ۱۳۲
- گفتار سوم : اثر شهادت نامه..... ۱۳۳

- مبحث چهارم : شک در تحقق رضاع..... ۱۳۳
- گفتار اول: شک در وقوع..... ۱۳۴
- گفتار دوم: شک در شرایط..... ۱۳۵
- بخش دوم : آثار رضاع..... ۱۳۷
- فصل اول: آثار رضاع قبل از نکاح..... ۱۳۹
- مبحث اول : محرمات در نسب..... ۱۴۲
- گفتار اول: محرمات نسبی در اناث ۱۴۲
- گفتار دوم: محرمات نسبی در ذکور..... ۱۴۳
- گفتار سوم: ضوابط تعیین محرمات رضاعی..... ۱۴۵
- بند اول : ضابطه تعیین مادر رضاعی..... ۱۴۶
- بند دوم: ضابطه تعیین دختر رضاعی..... ۱۴۶
- بند سوم: ضابطه تعیین اخوه رضاعی..... ۱۴۷
- بند چهارم: ضابطه تعیین برادرزاده و خواهرزاده رضاعی..... ۱۴۸
- بند پنجم: ضابطه تعیین عمه و خاله رضاعی..... ۱۴۸
- بند ششم: ضابطه تعیین عمو و دایی رضاعی..... ۱۴۹
- مبحث دوم: آثار و احکام قرابت..... ۱۴۹

- گفتار اول: احکام قرابت در رضاع..... ۱۵۰
- گفتار دوم: قاعده تنزیل..... ۱۵۳
- بند اول: قاعده عموم منزله..... ۱۵۵
- بند دوم : استثنائات قاعده تنزیل..... ۱۵۶
- مبحث سوم: آثار حرمت رضاع قبل از نکاح..... ۱۵۸
- گفتار اول: نکاح مرضعه و فحل با مرتضع..... ۱۶۷
- گفتار دوم: نکاح اقربای نسبی مرضعه و فحل با مرتضع..... ۱۶۷
- بند اول: نکاح اصول مرضعه و فحل با مرتضع..... ۱۶۸
- بند دوم: نکاح فروع مرضعه و فحل با مرتضع..... ۱۶۹
- بند سوم: نکاح حواشی مرضعه و فحل با مرتضع..... ۱۷۰
- گفتار سوم: نکاح اقربای نسبی مرتضع با مرضعه و فحل..... ۱۷۱
- بند اول: نکاح اصول مرتضع با مرضعه و فحل..... ۱۷۱
- الف: نکاح جده مرتضع با فحل..... ۱۷۳
- ب: نکاح حواشی اصول مرتضع با مرضعه و فحل..... ۱۷۳
- بند دوم: نکاح فروع مرتضع با مرضعه و فحل..... ۱۷۳
- بند سوم: حواشی مرتضع با مرضعه و فحل..... ۱۷۵
- گفتار چهارم: نکاح اقربای نسبی مرضعه و فحل با اقربای نسبی مرتضع..... ۱۷۷

- بند اول: نکاح اصول مرضعه و فحل با اصول مرتضع..... ۱۷۷
- بند دوم: نکاح فروع مرضعه و فحل با اصول مرتضع ۱۷۸
- بند سوم: نکاح حواشی مرضعه و فحل با اصول مرتضع..... ۱۷۹
- بند چهارم: نکاح اصول مرضعه و فحل با فروع مرتضع..... ۱۸۰
- بند پنجم: نکاح حواشی اصول مرضعه و فحل با فروع مرتضع..... ۱۸۰
- بند ششم: نکاح فروع مرضعه و فحل با فروع نسبی مرتضع..... ۱۸۰
- بند هفتم: نکاح حواشی مرضعه و فحل با فروع مرتضع..... ۱۸۱
- بند هشتم: نکاح اصول مرضعه و فحل با حواشی مرتضع..... ۱۸۱
- بند نهم: نکاح فروع مرضعه و فحل با حواشی مرتضع..... ۱۸۲
- بند دهم: نکاح حواشی مرضعه و فحل با حواشی مرتضع..... ۱۸۳
- گفتار پنجم: نکاح اقربای نسبی مرتضع با اقربای مرضعه و فحل..... ۱۸۳
- بند اول: نکاح پدر مرتضع با اولاد نسبی مرضعه و اولاد نسبی و رضاعی فحل..... ۱۸۴
- الف: نکاح زوجین بواسطه ارضاع مرضع از مادرزن، از شیرجد و غیرجد..... ۱۸۴
- ب: نکاح زوجین بواسطه ارضاع مرضع از غیر مادرزن، از شیرجد..... ۱۸۶
- ج: نکاح زوجین بواسطه ارضاع مرضع از مادرشوهر، از شیرجد..... ۱۸۶
- بند دوم: نکاح پدر مرتضع با اولاد رضاعی مرضعه..... ۱۸۷
- بند سوم: نکاح پدر مرتضع با اولاد مرضعه و صاحب لبن..... ۱۸۷

- گفتار ششم: نکاح اقربای رضاعی هر یک از زوجین با دیگری..... ۱۸۹
- بند اول: نکاح اقربای رضاعی هر یک از زوجین به واسطه مصاهره..... ۱۸۹
- بند دوم: نکاح اقربای رضاعی هر یک از زوجین به واسطه‌ی جمع اختین..... ۱۹۱
- بند سوم: نکاح اقربای رضاعی هر یک از زوجین به واسطه لواط..... ۱۹۲
- بند چهارم: نکاح اقربای رضاعی هر یک از زوجین نسبت به دختر برادر و خواهر زوجه..... ۱۹۳
- گفتار هفتم: نکاح بین دو مرتضع و اقربای هر یک با دیگری..... ۱۹۴
- بند اول: نکاح اصول هر یک از مرتضعین نسبت به دیگری..... ۱۹۵
- بند دوم: نکاح فروع هر یک از مرتضعین نسبت به دیگری..... ۱۹۶
- بند سوم: نکاح حواشی هر یک از مرتضعین نسبت به دیگری..... ۱۹۶
- فصل دوم: آثار رضاع بعد از نکاح..... ۲۰۰**
- مبحث اول: آثار حرمت رضاع در طبقات قرابت..... ۲۰۰**
- گفتار اول: اثر رضاع در طبقه اول اقرباء..... ۲۰۱
- گفتار دوم: اثر رضاع در طبقه دوم اقرباء..... ۲۰۴
- بند اول: اثر رضاع در درجه‌ی اول از طبقه دوم اقربای نسبی و سببی..... ۲۰۴
- بند دوم: اثر رضاع در درجه‌ی دوم از طبقه‌ی دوم اقربای نسبی و سببی..... ۲۰۸
- گفتار سوم: اثر رضاع در طبقه سوم اقرباء..... ۲۰۹
- بند اول: اثر رضاع در درجه‌ی اول از طبقه‌ی سوم اقربای نسبی و سببی..... ۲۰۹

- بند دوم: اثر رضاع در درجه‌ی دوم از طبقه سوم اقربای نسبی و سببی..... ۲۱۰
- مبحث دوم: آثار حرمت رضاع نسبت به زوجه..... ۲۱۰**
- گفتار اول: نکاح زوجه به سبب ارتضاع فرزند فحل..... ۲۱۱
- گفتار دوم: نکاح زوجه به سبب ارتضاع زوجه دیگر فحل..... ۲۱۱
- بند اول: اثر رضاع در نکاح زوجین کبیره و صغیره..... ۲۱۲
- بند دوم: اثر رضاع در مهر زوجین کبیره و صغیره..... ۲۱۷
- الف: مباشرت زوجه شیرخوار به طور مستقل در ارتضاع..... ۲۱۹
- ب: مباشرت زوجه کبیره در ارتضاع زوجه شیرخوار..... ۲۲۱
- بند سوم: اثر رضاع در نکاح بین زوجتان کبیره و صغیرتین..... ۲۲۴
- بند چهارم: اثر رضاع در نکاح بین زوجتان کبیرتین و صغیره..... ۲۲۷
- مبحث سوم: آثار طلاق زوجه در رضاع..... ۲۳۰**
- گفتار اول: اثر طلاق کبیره بر زوجه صغیره..... ۲۳۰
- بند اول: اثر رضاع مرضعه مطلقه بر زوج صغیر..... ۲۳۲
- بند دوم: اثر رضاع مرضعه مطلقه بر فحل به سبب ارتضاع طالق صغیر..... ۲۳۲
- گفتار دوم: اثر طلاق زوجین بر فحلین..... ۲۳۳
- نتیجه..... ۲۳۵**

انتقادات..... ۲۴۴

پیشنهاد..... ۲۴۵

منابع و مآخذ..... ۲۴۶

چکیده

قرابت رضاعی از جمله مباحثی است که از طریق عرف و عادت به صورت احکام امضایی وارد اسلام شده است. خداوند متعال در قرآن کریم در آیه ۲۳ سوره مبارکه نساء به احکام و آثار آن پرداخته و سنت، شرایط و آثار آن را تبیین کرده است. قانون مدنی ایران در ماده ۱۰۴۶ شرایط ایجاد قرابت رضاعی بیان می‌کند که همان شیر حاصل از نکاح و مکیدن شیر از پستان در مدت دو سال از تولد که به صورت پانزده مرتبه متوالی کامل و یا ۲۴ ساعت شبانه‌روز از فحل واحد، می‌باشد و در ماده ۱۰۴۷ همان قانون به بیان جزئی آثار این نوع قرابت که همان ممنوعیت نکاح است پرداخته است. لذا با توجه مجمل بودن مواد مذکور با مراجعه به فقه عامه و خاصه مشخص گردید که در شرایط ایجاد قرابت ارضاعی بین فقهای عامه و خاصه در نحو ارتضاع طفل از دایه و در رضعات آن اختلافات فاحشی وجود دارد که در برخی از شرایط تحقق از جمله ارتضاع کودک فقط از طریق مکیدن پستان مورد قبول امامیه بوده که عامه ارتضاع از هر طریق را کافی می‌داند. در خصوص دفعات شیر مشهور امامیه قائل به پانزده رضعه بوده و عده دیگر ده رضعه، اما عامه در رضعات اختلاف نموده که عده‌ای (مذهب شافعی و حنبلی) قائل به عدد شده‌اند که قائل به پنج رضعه هستند و عده‌ای دیگر (مذهب حنفی و مالکی) قائل به عدد نبوده که قائل به رضاع با هر مقدار شیر حتی یک قطره شده‌اند. تنها آثار ایجاد قرابت رضاعی ممنوعیت نکاح می‌باشد. در سرایت حرمت به سه شخص شیرخوار، شیر دهنده و صاحب شیر اختلافی میان عامه و خاصه وجود ندارد اما در اصول و فروع و حواشی این سه گروه اختلافاتی میان امامیه با یکدیگر و عامه وجود دارد. در امامیه اختلافی در اتحاد فحل (صاحب لبن) وجود ندارد اما با توجه به نصوص وارده مبنی بر حرمت نکاح پدر شیرخوار با فرزندان شیردهنده و صاحب شیر عده‌ای قائل به قاعده عموم منزله شده و حرمت را در طبقات سه گانه قرابت چه قبل و چه بعد از نکاح تسری داده‌اند. اما مشهور امامیه قائل به تفسیر مضیق قاعده مزبور در نصوص وارده است؛ این قاعده در عامه مورد بحث قرار نگرفته است. لیکن بجز حنفی و بقیه مذاهب قائل به اتحاد فحل هستند لیکن شیر ایجاد شده از صاحب لبن را محرم می‌دانند و حرمت را در سه جهت اصول و فروع و حواشی دایه و فحل و فروع طفل تسری می‌دهند.. البته همان طور که گفته شد برخی که حرمت شیر را از دایه می‌دانند در این ممنوعیت و حرمت استثنائاتی وارد کرده‌اند که همچون امامیه آثاری را قبل و بعد از نکاح ایجاد می‌نمایند.

کلید واژه: مرضعه، مریض، رضیع، رضیعه، مرتضع، مرتضعه، ارضاع، ارتضاع، صاحب اللبن، فحل

مقدمه

قرابت رضاعی یکی از ظریف‌ترین و علمی‌ترین مسایل مشترک فقهی می‌باشد که ورود به این مبحث و انجام پژوهش در این زمینه می‌تواند بخش‌های ناشناخته و تازه‌ای از دانش را به روی پژوهشگران بگشاید، که چگونه ممکن است ارتباطات فیزیولوژیکی و عصبی و تغذیه‌ای میان کودکی که پستان مادری را می‌مکد به شیرخوار منتقل شود. در هر صورت، رضاع به عنوان یک واقعیت در خویشاوندی مطرح است و حتی احادیثی در این زمینه وجود دارد که ضرورت احترام به مادران رضاعی را همانند مادران نسبی لازم و واجب می‌داند. برای مثال، برخورد پر مهر حضرت رسول با فرزندان حلیمه‌ی سعدیه به هنگام اسیر شدن در جنگ حنین می‌توان ذکر نمود که آن حضرت عبای خویش را فرش خواهر رضاعی خود نمود و او و برادرش را گرمی داشت. و حتی با شفاعت همان خواهر رضاعی‌اش به نام شیماء تمام اسراء که قریب بر شش هزار نفر از قبیله‌ی هوازن بودند، آزاد نمود.^۱ صرف‌نظر از جنبه اجتماعی قرابت رضاعی، این امر یک موضوع مهم بهداشتی را دربردارد و آن جلوگیری از انتقال بیماریها از راه ارث است؛ بعضی از بیماریها که یک فامیلی بدان مبتلا هستند دراختلاف آنها آثاری از آن نبوده غفلتا در اثر ازدواج های نزدیک، آن بیماری ظاهر شده است. تحقیقات نشان می‌دهد که هم خونی که در نتیجه ازدواجهای فامیلی حاصل می‌شود، باعث توارث بیماریهای مانند شب کوری و بعضی بدخلقتهای استخوانی مثل کجی استخوان قصبه کبری (A) و قوزپشتی است.^۲

بنابراین، اهمیت موضوع آنچنان است که خداوند متعال در آیه‌ی ۲۳ سوره‌ی نساء^۳ به مسئله‌ی شیرخوارگی و حرمت آن اشاره نموده و احادیث فراوانی در این زمینه وجود دارد که عمده‌ی آنها احادیث متواتر است که علمای عامه و خاصه نقل نموده‌اند. پیچیدگی این مبحث در عین سادگی

۱. فروغ ابدیت، جلد ۳، به نقل از. اصفهانی، محمد مهدی، تغذیه با شیر مادر و مسئله خویشاوندی رضاعی، نشر دانشکده علوم پزشکی و خدمات درمانی ایران، تهران، ۱۳۷۴، ص ۷۹.

۲. نصیر، صدرالدین، بهداشت اجتماعی اسلام، نشریه چهارم اتحادیه مسلمین، ۱۳۲۷، صص ۸۵-۸۴

۳. و امهاتکم اللاتی ارضعنکم و اخواتکم من الرضاعه